

Flóttafólk á grikskari oyggj

Vanliga eru næstan bara ferðafólk í Norðurlondum, Fraklandi og øðrum evropeiskum londum á griksku oynni Leros, men soleiðis er ikki longur. Í dag eru minst líka nógvir afghanar, irakar, somalar og iranar á oynni. Tey eru ikki vanlig ferðafólk, men fólk, sum eru flýdd undan kríggi og ágangi í heimlandinum. Griksku myndugleikarnir siga, at í lötuni eru umleið 3.500 flóttafólk á Leros. Grikkar sjálvir fýlast á, at USA og Bretland ikki taka sær av flóttafólkunum, tí tað vóru tey londini, sum byrjaðu kríggið í Irak og í Afghanistan.

Mótmæli í Moskva

Fleiri hundrad ungdólk gingu í gjárkvöldið mótmælisgongu í Moskva, har tey mótmæltu, at ein kendur mannarættindasakførari og ein blaðkvinna vórðu myrd fyrradagin. Mótmælistiltakið var tætt við staðið, har tann 34 ára gamli sakførarin Stanislav Markelov og tann 25 ára gamla blaðkvinna Anastasia Baburova blivu myrd. Mótmælisfólkini spurdu, hvussu tað kann bera til, at fólk verða skotin á alljósum degi í miðbýnum í russiska høvuðsstaðnum.

Jarðfeingi skal spara heili 15%

Hóast føroyskir myndugleikar siga seg leggja stóran dent á og raðfesta oljuleiting við Føroyar høgt, so sæst hetta ikki júst aftur á komandi fíggjarlóg. Jarðfeingi skal spara tvær av fjúrtan milliönnum

OLJUÁRIÐ 2009

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Tann stovnurin, sum umsitur oljuleiting og orku, Jarðfeingi er nevniliga skorin sera munandi á fíggjarlógini. Samlaða játtanin til stovnin er umleið

20 mill. kr., men av hesi upphædd eru 5,5 mill. kr. oyramerktar til arbeiðið at prógva, at Føroyar eiga part av landgrunni, sum liggur uttanfyri 200 fjórðingamarkið. Hetta er ein avtala, sum er gjord millum føroyskar og danskar myndugleikar.

Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi hevur ikki hug at gera stórvegis viðmerkingar til, at stovnurin hevur fingið minni játtan. Men hann heldur tað vera ein stóran

Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi heldur sparingina stovnurin skal gera vera stóra

niðurskurð, tí í veruleikanum er stovnurin skorin við 2 mill. kr. av umleið 14 ella við heilum 15%. Tá sagt verður, at játtanin til stovnin er 20 mill., so er hetta ikki heilt rætt, tí tær 5,5 mill. eru bundnar til landgrunnsmarkið, eisini nevnd grein 76 verkætlanin, har vit gera krøv út um landgrunnin uttanfyri 200 fjórðingar. Føroyar hava nevniliga bundið seg til at rinda helvtina av útreiðslunum til hesar kanningar. Danir rinda hina helvtina.

Petur Joensen sigur, at tey við nýggju fíggjarlógini hava fingið ein nýggjan fíggjarligan veruleika at fyrihalda seg til. So tey mugu hyggja eftir, hvussu tey skulu arbeiða. Hetta fara tey at taka upp í næstum.

Hetta er nokk so nógv at

skula spara heldur stjórin. Jarðfeingi tekur sær av oljuleiting, orku og aðrari jarðfrøðiligari kanning.

Ring signal til oljufeløg!

Uppá fyrispurning um tey fara at brúka minni orku til oljuleitingina sigur stjórin:

– Vit mugu fyrst fáa eina samlaða mynd av okkara virkseimi og hvussu vit skulu raðfesta, áðrenn eg kann siga nakað um tað. Tá man verður skorin so nógv, so mugu vit fyrihalda okkum til tað.

– Men er tað ikki eitt óheppið signal at senda út til altjóða oljufeløgini, at føroyskir myndugleikar skerja játtanina munandi til tann stovnin, sum stendur fyri oljuleitingini?

– Hetta nýtist ikki at vera

Nýtist ikki at vera eitt negativt signal til oljufeløgini, at Jarðfeingi skal spara heldur stjórin

Dansaðu alla náttina

Nýggju forsetahjúnini í USA vóru troytt, tá tey loksins sluppu til songar í nátt. Í sambandi við forsetainnsetanina vóru Barack og Michelle Obama í ikki færri enn tíggu veitslum ella tiltøkum, og alt endaði við dansi, sum vardi til songartíð. Tað vóru ikki bara forsetahjúnini, aðrir politikarar og embætisfólk, sum hátíðarhildu forsetaskiftið. Tað gjørdur nógvir amerikanarar eisini í nátt. Fráfarni forsetin, George W. Bush, kom aftur til Texas í gjárkvöldið. Fleiri fólk vóru komin at taka ímóti honum og konuni Lauru. Í einari stuttari røðu bað Bush amerikanararnar biðja fyri, at tann nýggi forsetin skal hava eydnuna við sær.

Skar fingurin av sær

Ein portugisiskur vinnulívsmáður skar annan fremstafingurin av sær, meðan hann var í einum rættarhøli í høvuðsstaðnum Lissabon. Tilburðurin var í síðstu viku, skrivar Reuters. Vinnulívsmáðurin var stevndur fyri figgjarundrátt, og hann gjørdist frá sær sjálvum, tá dómarnir gjørdi av, at partar av stóra bóndagarði hansara skuldu seljast. Alt í einum tók hann ein knív og skar annan fremstafingurin av sær. Aftaná greiddi hann fjølmiðlunum frá, at hann fekk als ikki ilt, tá hann skar fingurin av. Nakað annað er, ayt gerðin ávirkaði ikki dómarnar.

Jarðfeingi: Tíðin komin til at gera broytingar

Nú oljuleiting hevur verið á skránni í meira enn 15 ár er tað helst uppá tíðina at seta seg niður og hyggja eftir tilgongdini og vita, um nakað kann gerast øðrvísi fyri at skapa størri áhuga fyri leiting við Føroyar sigur Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi

OLJURÁIÐ 2009

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Eftir at avtala varð gjørd millum Føroyar og Danmark um yvirtøku av ráevnum í undirgrundini fyrst í 90-unum varð alt fyri eitt farið undir at fyrireika eina føroyska kolvetnisloggávu, sum skuldi vera grundarlag undir leiting eftir olju og gassi á landgrunninum. Eftir at avtala varð gjørd við Bretland um markið varð so av álvara farið undir at fyrireika leitingina. Fyrstu loyvini vórðu latin í 2000 og síðani tá eru seks brunnar boraðir.

Eisini hava verið skiftandi stjórar á Jarðfeingi, og tann seinasti í røðini er Petur Joensen, sum røkir starvið til í november, tá hann hevur sitið í tvey ár, eftir at fyrrverandi stjórin Sigurð í Jákupsstovu fór í farloyvi. Síðani er tað hent, at hann er farin í annað starv.

Petur Joensen hevur ikki enn gjørt upp við seg sjálvum, um hann fer at søkja starvið, sum verður lýst leyst í november. –Tað fái eg at síggja til ta tíð. Nú ræður um at fáa so nóg gott av skafti í hesum ári sum gjørligt.

Og eitt, sum oljustjórin hevur skrivað sær aftanfyrri oyráð er, um ikki tørvur er á at gera okkurt øðrvísi, soleiðis at ferð kann setast á oljutilgongdina.

Hann vil tó ikki siga ítøkiliga, hvat tað er hann

hugsar um. Bara at tá tú hevur fingið drúgvur royndir og tú sær, at tíðir broytast, so mást tú eisini fyrihalda teg til tað.

Øðrvísi

– Vit á Jarðfeingi hava tosað um, at nú er rættiliga long tíð frálíðin, síðani vit byrjaðu og tað er kanska uppá sítt pláss, at vit seta okkum niður og hyggja eftir, um nakað kundi verið gjørt øðrvísi. Hvat halda vit sjálvi, og hvat halda feløgini. At vit hyggja eftir karmunum. Tíðirnar eru broyttar, og tað ger einki, at vit hyggja eftir treytum ol. Tað nýtist ikki at merkja, at vit fara at gera nakrar broytingar. Eftir so langa tíð við leiting so haldi eg gott, at man kann hyggja eftir onkrum.

Vit fáa so ikki stjóran at koma út við nøkrum ítøkiligum. Men tey, sum arbeida í oljuvinnuni, tað veri seg myndugleikar og oljufolk og so eisini fjølmiðlar vita,

at tey ymsu økini kring heimin gera alt fyri at gera tað meira og meira attraktivt hjá oljufeløgnum at gera íløgur júst í teirra øki. Tað kann vera regulverkið, tvs. treytir fyri at kunna fáa loyvi, skattatreytir, krøv til bryggjukant og entá broytingar í loyvisgeving millum loyvið, tað sum á oljumáli verður nevnt ”Out of License awards”, nakað, sum vit hava fleiri dømi um vestan fyri Hetland. Tað merkir, at eru øki, sum ikki eru boðin út, men sum liggja tætt upp at fundum, so kunnu hesi, við lógarbroyting, bjóðast út uttan beinanvegin. Hetta verður gjørt fyri ikki at tarna leitingini men fyri at troyta høvi, sum bráðliga stinga seg upp. Tað kunnu so eisini vera myndugleikarnir sjálvir, sum vilja raðfesta eitt ávíst øki, sum teirra egnu jarðfrøðingar hava arbeitt meira við enn oljufeløgini, høgt og fegnir síggja, at okkurt oljufelag fer í holt við.

Men sum sagt, Petur Joensen vil ikki her og nú siga, hvørjar broytingar av hesum hann hugsar um.

Framtíðin

– Er tú nøgdur við verandi áhugan fyri leiting við Føroyar?

– Vit mugu fyrihalda okkum til tann veruleika vit hava. Stórir partur av landgrunninum er bjóðaður út. Fokus hjá feløgnum er ringt at gera nakað við, men tað er ikki ómøguligt. Spurningurin er, um vit uppá nakran máta kunnu skapa áhuga fyri meiri leiting. Raka vit ikki við, so vænti eg tað verður ein tíð, áðrenn vit síggja nakað boom aftur, ja áðrenn feløgini standa og banka uppá. Tey stóru prospektini eru kanska longu umbíðin. So vit skulu ikki vænta, at tað verða nóg feløg, sum standa og banka uppá, sum stóðan er nú. Men hinvegin haldi eg vit skulu vera nøgdur við tey feløg, sum

eru her. Tað er ikki bara ein spurningur, hvusu nóg feløg eru her. Teirra áhugi er at finna olju og fyri at kunna tað, so má gerast eitt gott leitarbeiði. Tað gera feløgini og tað gera okkara egnu serfrøðingar. Tað vóni eg kann halda fram, hóast vit verða eitt sidnur skerdir figgjarliga. Tað er sera týðningarmikið, at vit kunnu vera við, bæði kunna sparra upp ímóti oljufeløgnum, og at vit við okkara egnu brillum kunnu hyggja uppá tingini og kanska eitt sindur øðrvísi viðhvørt.

– Hvussu stóran týðning hevur leitingin hinumegin markið fyri okkum?

– Tað hevur sera stóran tí oljufeløgini síggja alt økið millum Føroyar og Hetland sum eina provins. At nógv virksemin er hinumegin hevur eisini týðning fyri okkum.

eitt negativt signal til oljufeløgini. Man tað ikki fara at laga seg onkursvegna! Hetta er so veruleikin, og so mugu vit finna út av, hvussu vit frægast kunnu liva við tí.

Petur Joensen sigur, at tey mugu hyggja eftir øllum virkseminum, áðrenn tey kunnu siga nakað meira ítøkiligt. Sparingin er eini 15%, og tað er nóg heldur hann.

Petur Joensen, stjóri her saman við undanfarna oljumálaráðharra, Tórbirni Jacobsen.